

Csend, végtelen csend honolt ezen a vasárnapon a Mátyás-hegyen. Csend volt a kirándulók zsvajától más-kor oly hangos kőbánya területén is. Az egyik barlangból kísérteties fény villódzott elő. Az erre tévedt vándor a fények után ítélve, azt gondolhatta volna, hogy hóbertos álmodozó fáklyafény mellett kutat vélt kincsek után. De ha a vándornak egy kis mersze van és be-tekint a barlang mélyére, a szája is tátva marad a nagy csodálkozástól. Mert ott viharlámpák fényénél egy órnagy állt, előtte pedig gyerekek sora-koztak. Mögöttük a sziklafalon korom-mal felfrva ez volt olvasható: „Kutató-gárda, 1937. március.”

Ki volt ez az órnagy? Kik voltak ezek a titokzatos gyerekek? Akik elme-sélték a fenti történetet, azok tudták, de kérdéseimre csak ennyit mondtak:

— Török László, XI. kerület, Villá-nyi út 115. — tőle megtudod.

Villányi út 115. Kívülről ugyanolyan ez a ház, mint a többi, de az udvara... Nem messze a kaputól gyerekcsoport gyakorolja a sátorverést. Távolság ki-feszített kötélén egy izzadt homlokú, csapzott hajú fiú kapaszkodik. Ha ide-oda himbálódzó lábát nézed, rájössz, hogy egyetlen cél vezérli, átjutni a kö-tél egyik végéről a másikra.

Az elsőemeleti ablakban egy erős, iz-mos, nagyon kedves arcú ember könyö-köl. Időnként tanácsot ad az izzadó le-génykének. Amikor észrevesz, lejön hozzám az udvarra.

— Török László órnagy vagyok, a kutató-gárda csapatvezetője — mond-ja, majd a gyerekekre mutat —, ők pe-dig a gárda tagjai. Éppen a vasárnapi, kerületi csillagtúrára készülnek.

Bevezet egy szépen berendezett, virá-gokkal díszített szobába.

— Ez az én lakásom és egyben a csa-pat főhadiszállása, mert sajnos, még nincs úttörőotthonunk.

— Mit csináltak a barlangban? — kérdezem, mert hát elsősorban ezt sze-retném tudni.

— Esküt tettünk. Esküt, hogy vihar-ban, napsütésben hűek maradunk a gár-dához — mondja komolyan, majd el-mosolyodik —, ez csak a kezdet volt. Akkor még kevesen voltunk...

Amikor megalakult a csapat, elhatá-rozták, hogy felkutatják és megismerik a pillsi hegyek barlang-, ásvány-, nö-vény- és állatvilágát. Ezért vették fel a Kutató-gárda nevet. Nevük ma már öt barlang falára van korommal felírva.

Amikor a barlang mélyén először emelték kezüket esküre, még nem vol-tak a gárdának őrsői. Ma van három: „Indián” őrs, „Tigris” őrs, „Párduc” őrs. (Az Indián őrs tagjai indián öltö-zetet terveznek maguknak.) A gárda napról napra nő, pedig nem is olyan könnyű bejutni közéjük. Az újonnan je-lentkezőket gyűlés elé viszik és csak akkor veszik fel, ha a többség reájuk szavaz. Koós Árpádnak, aki híres vere-

A VILLÁNYI-ÚTI ház titka

kedő gyerek volt, rögtön azt tanácsol-ták, előbb javuljon meg és aztán jöjjön a gárda elé. Árpád minden nap jött, de csak akkor vették fel, amikor abba-hagyta a verekedést.

— Lelkes úttörők a gárda tagjai — meséli Török László. Ha nem is mutat-ják, de szeretik egymást. Nemrég a Nagykevélyre rándultunk ki, oda-vissza gyalog mentünk. Mindannyian alaposan elfáradtak, de nem volt egyetlen pajtás sem, aki ne jött volna el a kórházba meglátogatni a beteg Varga Karcsit.

— Akkor jöttem rá, hogy milyen jó-szívűek ezek a gyerekek, amikor a ker-tünkben a vihar lesodort egy rigó-fészket. A fészekben ijedt kis rigók tátogtak. A gárda tagjai találtak rájuk. Ugy döntöttek, rögtön visszateszik a he-lyére és dróttal erősítik a fa ágaihoz. De azt hallották, hogy az öreg rigók, ha kicsinyeikhez nyúlnak, nem fogadják el őket. Két napon át figyelték a fész-ket és milyen nagy volt az örömük, amikor látták, hogy az öregek ugyan-úgy etetik fiókáikat, mint azelőtt.

„Nagyszerű úttörők ezek” — gondol-tam magamban. Most már szerettem volna velük jobban megismerkedni. Né-hányukkal előbb is beszéltem, de... hirtelen kicsapódott az ajtó és zajongva egy csoport gyerekek jött be rajta. Be-vallom őszintén, ezek a zajongó, egy-mást lökdöső fiúk alaposan lehűtötték lelkesedésemet. Közülük sokan flegma, hanyag mozdulatukról ítélve, inkább kis vagányokhoz hasonlítottak, mint a rigókat megmentő jószívű úttörök-höz. Csodáltam, hogy ez a szigorú fe-gyelemhez szokott órnagy nem veszt el a türelmét, hanem csendesesen megvárja, amíg elül a zaj.

— Mi újság, fiúk?

— Tessék csak idejönni az ablakhoz — int felénk a szemüveges Koós Árpád,

Odamegyünk. A szomszéd kertben egy három év körüli kisgyermek bö-m-ből torkaszakadtából. Mellette két gár-dista áll. A kerítésen ugrottak be, hogy megvizsgálják.

— Nincsenek itthon a szülei, feléb-redt a kisfiú és most sír. A gárdisták egy része elszaladt megkeresni a ma-máját...

Tervek... tervek... tervek... Fiúk, lányok állnak körülöttem és mesélnek, mesélnek.

— Most a csúnya beszéd ellen indí-tottunk háborút — mondja az órnagy kislánya, Török Joli, aki szintén tagja a gárdának.

— Ha eredményt érünk el, apu mind-annyiunkat megtanít a nyáron úszni. Megígérte, hogy felvisz bennünket a levegőbe is vitorlázó repülőn.

— Már megvannak sátraink — szolt közbe Makrai Ödön —, szünidőben két hétre elmegyünk táborozni, de csak azok, akik legalább hármas eredményt érnek el a vizsgákon.

Török bácsi mindenben segíti a paj-tásokat. Tőle tanulták meg a bábélő-adásokat, a bábuk mozgatásának mű-vészetét. Mandolinozni, szép dalokat dalolni, szakadékbá kötélén leereszke-dni, barlangban tájékozódni, a vörös nyakkendőt csomóra kötni. Ha kedvük szottyan a szobában ülni, ő vezeti el őket mesén keresztül a természettudo-mányok izgalmas világába...

Villányi út 115. A környéken nem ti-tok, hogy ennek a háznak az udvarán majd mindennap úttörők szorgoskod-nak, csintalankodnak. Azt is tudja min-denki, hogy ebben a házban él Török László órnagy, aki nehéz szolgálat után, szabad idejét feláldozva, vezeti, segíti az első területi úttörőcsapatot.

Mielőtt eljöttem volna, az egyik gye-rek mellém somfordálva azt súgta: „Írja majd meg, hogy szívából köszön-jük Török bácsi fáradozásait.”

Én megírtam, Szó szerint:

Faragó György

Találós kérdés

Híd, de sohasem építették,
hét színe van, egy se festék,
földből nyúlik mindkét vége,
mégis felvezet az égre —
senki nem szed rajta vámot,
széles útját mégse járod,
mert a hídfőt nem találod.

(Rupa-papírs)